

Kommunfullmäktige

§ 57

Dnr 2016/716

Upphörande av Leksands kommuns skötsel av enskilda vägar

Beskrivning av ärendet

Den 29 december 1972 beslutade kommunfullmäktige i Leksands kommun att från och med 1973 överta den enskilda väghållningen som tidigare ombesörjts av vägföreningar, vägsamfälligheter och byar. Beslutet innefattade inte skogsbilvägar, vägar till fritidshus samt underhåll och drift av vägbelysning.

Något formellt övertagande av den enskilda väghållningen har inte skett utan med åren har en praxis vuxit fram som i praktiken innebär att kommunen skött vägunderhåll såsom snöröjning, grushyvlning mm. Detta har kommunen ombesörjt för merparten de enskilda vägar där det funnits permanentboende inom Leksands kommun.

I samband med att kommunen övertog skötseln så övertog också kommunen föreningarnas statsbidrag. Inga avtal finns som reglerar varken själva skötseln eller övertagandet av statsbidraget.

Om det inte finns något avtal utan enbart ett fullmäktigebeslut om att kommunen ska sköta de enskilda vägarna, måste avsikten med kommunens beslut tolkas. Finns det inte någon angiven tidslängd för åtagandet i beslutet, d.v.s. om det inte kan utläsas i beslutet att åtagandet ska gälla för all framtid, bör det tolkas som att åtagandet gäller tills vidare och att det därmed inte finns några hinder för kommunen att upphöra med vägskötseln efter en skälig uppsägningstid.

I och med att kommunen tog över kostnaden för vägunderhåll av dessa enskilda vägar så ökade också krav och önskemål på standard. Under en lång följd av år, sedan i början av 80-talet, har diskussionen funnits om kommunens ekonomiska möjligheter att via skattemedel finansiera den enskilda väghållningen. Kommunen har med de medel som funnits hållit en acceptabel standard men förväntningar, krav och önskemål om upprustning och förbättringsåtgärder på det enskilda vägnätet innebär stora utmaningar. År 2008 genomförde Sweco utredningen Framtida väghållningsansvar i Leksand på uppdrag av Leksandsbostäder AB som är ett helägt kommunalt

Kommunfullmäktige

bolag med uppdrag att sköta kommunens vägar. Utredningen föreslog två möjliga lösningar på frågan; antingen avsätta dubbelt så mycket medel för en fortsatt skötsel av de enskilda vägarna vilket dock inte löser problemet med att kommunen inte är ägare av vägarna, eller överlåta ansvaret för väghållningen av enskilda vägar till samfällighetsföreningar och samtidigt besluta om ett bidragssystem till drift av enskilda vägar.

Sverige har ett system för väghållning där staten finansierar statliga vägar, kommunerna finansierar kommunala gator och samfällighetsföreningar (tidigare vägföreningar och vägsamfälligheter) finansierar enskilda vägar, ofta med visst stöd från stat och kommun. När detta system bryts uppstår vanligtvis problem i någon del. Arbetssättet som Leksands kommun kommit att använda gör att driften av vägarna fungerar. Däremot finns det brister när det gäller investeringar och det långsiktiga arbetet med upprustning och förbättringsåtgärder.

Med detta som utgångspunkt behövde kommunen ta ställning till om det kommunala engagemanget skulle ökas eller förtydliga att vägs ägare behövde ta ett större ansvar för den enskilda väghållningen.

2016-09-19 fattade Kommunfullmäktige beslut om att klargöra och främja ägaransvaret för de enskilda vägarna. Detta beslut har sedan följts av ett antal ytterligare beslut som innebär att:

- Leksands kommun kommer fortsatt att erbjuda skötsel eller stöd till skötsel av enskilda vägar.
- Det finns ett regelverk som förtydligar och beskriver vad kommunen kan bidra med avseende den enskilda väghållningen och förutsättningar för att erhålla detta kommunala stöd.
- För de ägare av enskild väg som önskar kommunal skötsel eller stöd till skötsel krävs att avtal om detta tecknas med kommunen.
- För att kunna teckna ett avtal med kommunen och få ta del av den kommunala skötseln eller stöd till skötsel ställer kommunen krav på att det finns en väghållningsorganisation vilket innebär att de enskilda vägarna ska ingå i en gemensamhetsanläggning som har en förvaltning.
- Leksands kommun kan ge bidrag till de samfällighetsföreningar som om- eller nybildas i samband med de förrättningar som Leksands kommun har ansökt om hos Lantmäteriet för att återupprätta väghållningsorganisationer för enskilda vägar.
- Det tydligare klargörs att det är vägs ägare som beslutar om och ansvarar för investeringar och upprustningar och att det då behövs en formell och aktiv väghållningsorganisation för de enskilda vägarna. En förrättning och bildande av GA säkerställer fastigheters rätt till väg.

Kommunfullmäktige

Det vill säga de ställningstagande och beslut som behövs för att fullfölja den genomförandeprocess som beslutades 2016 finns nu på plats:

Sektorns/avdelningens bedömning

I syfte att återupprätta väghållningsorganisationer för enskilda vägar har Leksands kommun ansökt om förrättning hos Lantmäteriet. Förrättningarna pågår för närvarande och beräknas av Lantmäteriet vara genomgångna i slutet av 2023. Avtal tecknas mellan kommunen och de ägare som önskar kommunal skötsel alternativt ekonomiskt bidrag till skötsel. Kommunens skötsel på de enskilda vägar där avtal inte tecknats, upphör. Förvaltningen bedömer att det behövs en tidpunkt för när den kommunala skötseln av de vägar där avtal inte tecknats ska upphöra. För att lämna en skälig tid för omställning utifrån upphörande av skötsel, föreslår förvaltningen att datumet fastställs till 1 juni 2025 då förrättningarna bedöms vara genomförda i slutet av 2023.

Om det inte finns något avtal utan enbart ett fullmäktigebeslut om att kommunen ska sköta de enskilda vägarna, måste avsikten med kommunens beslut tolkas. Finns det inte någon angiven tidslängd för åtagandet i beslutet, d.v.s. om det inte kan utläsas i beslutet att åtagandet ska gälla för all framtid, bör det tolkas som att åtagandet gäller tills vidare och att det därmed inte finns några hinder för kommunen att upphöra med vägskötseln efter en skälig uppsägningstid.

Som en följd av att kommunens skötsel av de enskilda vägar där avtal inte tecknats föreslås att upphöra från och med 1 juni 2025, upphör Kommunfullmäktiges beslut den 29 december 1972 att från och med 1973 överta den enskilda väghållningen som tidigare ombesörjts av vägföreningar, vägsamfälligheter och byar att gälla vid samma tidpunkt.

Kommunfullmäktige

Beslutsunderlag

Tjänsteutlåtande daterat 2022-06-03

Utdrag ur sammanträdesprotokoll från kommunstyrelsen 2022-06-14, § 85

Yrkanden

Ulrika Liljeberg (C), Sebastian Larsson (M), Viktor Zakrisson (S), Aarno Magnusson (C), Tomas Bergsten (C), Kenneth Dahlström (C), Karin Mikkonen (C), Karin Byström (C), Mikael Kyller (KD) och Mats Rönnblad (S) yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

Markus Kummu (V), Jimmy Karlsson (BP) och Anna-Lena Blomqvist (SD) yrkar avslag till kommunstyrelsens förslag.

Propositionsordning

Ordförande ställer Ulrika Liljebergs (C), Sebastian Larssons (M), Viktor Zakrissons (S), Aarno Magnussons (C), Tomas Bergstens (C), Kenneth Dahlströms (C), Karin Mikkonens (C), Karin Byströms (C), Mikael Kyllers (KD) och Mats Rönnblads yrkande om bifall mot Markus Kummus (V), Jimmy Karlssons (BP) och Anna-Lena Blomqvists (SD) yrkande om avslag och finner att kommunfullmäktige beslutar enligt Ulrika Liljebergs (C) med fleras yrkande.

Omröstning begärs

Följande omröstningsordning bestäms:

Den som bifaller yrkande om bifall till kommunstyrelsens förslag röstar ja.

Den som bifaller yrkande om avslag till kommunstyrelsens förslag röstar nej.

Omröstning

37 ledamöter röstar ja.

10 ledamöter röstar nej.

Ordföranden finner att kommunfullmäktige beslutar att bifalla yrkande om bifall till kommunstyrelsens förslag.

Kommunfullmäktige

Kommunfullmäktiges beslut

1. Kommunens skötsel av enskilda vägar upphör 1 juni 2025 i de fall där inget avtal om skötsel eller stöd till skötsel tecknats mellan vägs ägare och Leksands kommun.
2. Kommunfullmäktiges beslut § 107 från 29 december 1972 upphör att gälla från och med 1 juni 2025.

Reservationer

Inga Westlund (V), Yvonne Ineteg (V), Markus Kumu (V), Lena Ihlar (V), Jimmy Karlsson (BP), Mats Blomqvist (BP), Gunnar Fälldin (BP), Andreas Ruuth (SD), Inger Matsson (SD) och Anna-Lena Blomqvist (SD) reserverar sig mot beslutet.

Beslutet skickas till

Kommundirektör Caroline Smitmanis Smids